

การศึกษาแนวทางการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง : กรณีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับงาน ควบคุมความประพฤติในประเทศไทย

A Study of the Guidelines for the Use of Intermediate Punishment: A Case Study of the Use of Electronic Monitoring Devices for Behavioral Control in Thailand

รัชชนันท์ สว่างศรี* และ ศุภกร ปุญญฤทธิ์

Tatchanon swangsri* and Suppakorn poonyarith

สถาบันอาชีววิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Criminology and Justice Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

**Corresponding author, E-mail: T.swangsri1991@gmail.com*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึง 1) แนวทางการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางกรณีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับงานควบคุมความประพฤติในประเทศไทยในการแก้สภาพปัญหาการจัดการปริมาณผู้ต้องขังของประเทศไทย 2) ผลกระทบจากสังคมที่มีผลต่อผู้ถูกคุมประพฤติที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางกรณีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมไทย วิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม จำนวน 4 คน และผู้กระทำผิด จำนวน 6 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ พบว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวมีผลต่อจำนวนของผู้ต้องขังมีจำนวนที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งประเทศ ผู้กระทำผิดที่มีการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้มาตรการปล่อยตัวชั่วคราวนับว่ายังเป็นจำนวนน้อย ด้านผลกระทบจากสังคมต่อผู้กระทำผิดที่มีการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พบว่าผู้กระทำผิดได้รับแรงกดดันภายในจิตใจตนเองมากกว่าแรงกดดันทางสังคมและมีข้อเสนอให้ปรับปรุงในเรื่องแบตเตอรี่ของอุปกรณ์ ด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรการลงโทษระดับกลางกรณีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาที่พบในการใช้งานปัจจุบันพบว่ากฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องยังมีช่องโหว่ ไม่ครอบคลุมเพียงพออีกทั้งเจ้าหน้าที่ยังมีจำนวนจำกัด ผู้วิจัยจึงสรุปพร้อมข้อเสนอแนะได้ว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมความประพฤติช่วยแก้ปัญหาสภาพปริมาณผู้ต้องขังได้ในบางส่วน ยังต้องมีการร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคมให้มาตรการได้การยอมรับ แพร่หลายเพื่อการใช้งานที่มากขึ้น ปัญหาที่พบในการดำเนินงานปัจจุบันจะเป็นในเรื่องของจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณผู้ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ บางหน่วยงานยังไม่มีมีการประสานงานกัน ปัญหาด้านอุปกรณ์และควรมีกฎหมายต่อผู้กระทำผิดที่เป็นกรณีเฉพาะ ปัญหาผู้กระทำผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์ไม่ตระหนักถึงโทษที่ตนเองได้ก่อ จึงจำเป็นต้องพัฒนานโยบายเงื่อนไขในการขอใช้มาตรการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่เข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้เห็นความสำคัญของโอกาสที่ตนเองได้รับสิทธิ์ในการปล่อยตัวชั่วคราว และทำให้คำนึงถึงโทษที่จะได้รับหากละเมิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ ทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

คำสำคัญ: มาตรการลงโทษระดับกลาง การติดตาม การกระทำผิดซ้ำ การควบคุมความประพฤติผู้กระทำผิดด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This research aims to 1) study the guidelines for the use of intermediate punishment regarding the use of electronic monitoring devices for behavioral control to solve the problem of dealing with the number of prisoners in Thailand, 2) explore social effects against the probationers who are equipped with electronic monitoring devices, and 3) propose developing approaches to intermediate punishment regarding the proper use of electronic monitoring devices for criminal justice. This research is a qualitative study, collecting data from officers at the Center of Electronic Monitoring for Temporary Release and Court Judgment Enforcement, four officers from courts of justice, and six offenders. According to data analysis, it has been found that the use of electronic monitoring devices for temporary release resulted in a decline in the number of prisoners. However, if compared with the number of prisoners from the Department of Corrections throughout the country, there were only a small number of offenders with electronic monitoring devices during their temporary release. Regarding social effects against the offenders equipped with electronic monitoring devices, it has been found that the offenders received more internal pressure in their minds than external or social pressure, and suggested that the performance of monitoring devices' battery should be improved. In terms of recommendations for developing intermediate punishment using electronic monitoring devices, the relevant officers indicated that there were still gaps in laws, policies, and legal measures. Furthermore, there was a lack of personnel working for electronic monitoring. Therefore, it can be concluded that the use of electronic monitoring devices for behavioral controlling can partly solve the problem of the excessive number of prisoners. The relevant organizations and the public should collaborate to promote electronic monitoring measures to be widely accepted for more prevalent use of electronic monitoring devices. The major problem at the moment is that the number of staff is insufficient to be trained for electronic devices installers. In addition, some agencies have not collaborated with each other and lacked equipment. Also, there should be a law against offenders who are unaware of their guilt during electronic monitoring. It is therefore essential to develop more stringent policies and requirements regarding permission requests for the use of electronic monitoring devices while on temporary release to enable the probationers to see the importance of their granted opportunity for temporary release. Importantly, the offenders should take into account the penalty that they will receive if violating the conditions set by the court, resulting in the reduction in recidivism.

Keywords: Intermediate punishment, Labeling, Electronic Monitoring, Repeat offense

1. บทนำ

ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมประสบปัญหาการจัดการปริมาณผู้ต้องขังเนื่องจากกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยเน้นการใช้กฎหมายอาญา ส่งผลให้ผู้กระทำผิดในข้อหาที่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาคดี กรณีที่สามารถฟื้นฟูบำบัด หรือ กรณีเมื่อพ้นโทษจำคุกแล้วกลับไปใช้ชีวิตในสังคม จากการมีประวัติอาชญากรรมต้องโทษจำคุก ทำให้เกิดการตีตรา (Labeling) อาจกระตุ้นให้เกิดภาวะความเครียด การกระทำผิดซ้ำ ซึ่งปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย แต่เกิดขึ้นทั่วโลกและเป็นปัญหานักของกระบวนการยุติธรรมทั่วโลก เป็นปัญหาลูกโซ่ต่อเนื่องมาจากหลายสาเหตุปัจจัย ส่งผลให้จำนวนผู้ต้องขังมีปริมาณมากขึ้นและ ทำให้อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่สมดุลกับจำนวนนักโทษปัญหานักของกระบวนการยุติธรรมทั่วโลก กระทรวงยุติธรรมในประเทศไทยให้ความสำคัญกับปัญหา “คดีล้นศาล คนล้นคุก” เพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นในด้านของ มาตรการโทษทางเลือก (ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2546) แทนการจำคุก ไม่ว่าจะเป็นมาตรการโทษระดับกลาง (Intermediate Punishment) หรือมาตรการอื่น การพัฒนาระบบการปล่อยชั่วคราวให้มีประสิทธิภาพ การเรียกหลักประกันเป็นเงิน หรือทรัพย์สิน รวมถึงความประพฤติของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบในการปล่อยชั่วคราวมีการกำหนดเงื่อนไขรายงานตัว เป็นต้น และการควบคุมโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring - EM) มาใช้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาทางเลือกแทนการจำคุก เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวสำหรับติดตามผู้กระทำผิดที่ถูกคุมประพฤติ ทั้งนี้ยังต้องมีการพัฒนามาตรการ นโยบาย อุปกรณ์ การกระจายความรู้แก่หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และ การปรับทัศนคติของชุมชนหรือที่เรียกว่างานพฤตินิสัย เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายและให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อให้นโยบายเกิดประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวทางการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางกรณีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับงานควบคุมความประพฤติในการแก้สภาพปัญหาการจัดการปริมาณผู้ต้องขังของประเทศไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีผลต่อผู้ถูกคุมประพฤติที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- 2.3 เพื่อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษามาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับประเทศไทยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research project) ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมความประพฤติผู้กระทำความผิด รวมไปถึงระบบการพัฒนาศักยภาพ การปรับทัศนคติคน มุ่งเน้นศึกษาแนวทาง และความเป็นไปได้ที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย เฉพาะในกลุ่มผู้กระทำผิดที่มีอัตราโทษจำคุกในเกณฑ์ที่ศาลได้กำหนดไว้โดยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการจำคุก เพื่อพิจารณาให้ใช้มาตรการอื่นที่มีใช้การคุมขังในเรือนจำ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยเก็บข้อมูลจาก เจ้าหน้าที่

ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่ศาลอาญา จำนวน 4 ท่าน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กระทำผิดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในกรณีผู้กระทำผิดร้องขอต่อศาลในการขอใช้มาตรการปล่อยตัวชั่วคราว และผู้กระทำผิดที่ศาลมีดุลยพินิจให้ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมความประพฤติ จำนวน 6 ราย การวิเคราะห์ข้อมูล ทบทวนวรรณกรรมตามกรอบแนวคิดและทฤษฎี เช่น แนวคิดที่เกี่ยวกับมาตรการลงโทษระดับกลางในต่างประเทศและในประเทศไทย การควบคุมความประพฤติ การลงโทษผู้กระทำผิด ทฤษฎีการติดตรา (Labeling theory) สิทธิมนุษยชนของผู้กระทำผิดที่ถูกคุมความประพฤติ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องขังเพื่อการได้รับการช่วยเหลือทางกระบวนการยุติธรรมในระดับสากล การศึกษาที่เกี่ยวข้องการควบคุมความประพฤติโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จนถึงกระบวนการภายหลังการใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

4. ผลการวิจัย

4.1 ประสิทธิภาพของมาตรการการลงโทษระดับกลางโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยปัจจุบันมีการปฏิบัติงานโดยศูนย์ควบคุมการปล่อยตัวชั่วคราวศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นใต้สวน-พิจารณา สามารถทำเรื่องต่อศาลเพื่อขอใช้มาตรการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนหลักประกัน หรือ ในกรณีผู้กระทำผิดที่ศาลมีดุลยพินิจให้ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวตามความเหมาะสมมีผลต่อปัญหาปริมาณผู้ต้องขัง พบว่า การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นใต้สวน-พิจารณา เนื่องจากการปล่อยตัวชั่วคราวทำให้ผู้กระทำผิดไม่จำเป็นต้องถูกคุมขัง เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผู้ต้องขังประเภทใต้สวน - พิจารณา พ.ศ. 2561 กับ พ.ศ.2562 ลดลง 2,160 ราย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปริมาณผู้ต้องขังประเภทใต้สวน-พิจารณาทั่วประเทศ พ.ศ. 2561 - 2562

สถิติผู้ต้องขังประเภทใต้สวน-พิจารณาทั่วประเทศ			
1 มกราคม พ.ศ. 2561		1 มกราคม พ.ศ. 2562	
ผู้ต้องขัง	จำนวน (คน)	ผู้ต้องขัง	จำนวน (คน)
เพศชาย	9,265	เพศชาย	8,260
เพศหญิง	2,693	เพศหญิง	1,538
รวม	11,958	รวม	9,798

(ที่มา: รายงานสถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พ.ศ. 2561 - 2562 : ออนไลน์)

4.2 การศึกษาการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในด้านมาตรการลงโทษระดับกลางสำหรับงานควบคุมความประพฤติและปล่อยตัวชั่วคราว จากการศึกษาแนวคิดการในการปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศไทยได้รับแนวคิดของระบบกฎหมายในกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ (สุรินทร์ มาศดิตถ์, 2555) จากการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวยังคงยึดติดกับระบบหลักประกันเป็นสำคัญ ด้านการศึกษาจากกลุ่มประเทศตัวอย่าง ประเทศไทยนั้นนำมาปรับใช้ เช่น ตามกฎหมายต่างประเทศกฎหมายมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและกฎหมายอังกฤษ (Criminal Justice Act 1991

อ้างใน ชิต้า ธนวิวัฒน์, 2553) ที่มีขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) ในการปล่อยตัวชั่วคราว ขั้นตอนทางเลือกในการลงโทษหรือการใช้แทนการจำคุก (Primary Sentencing) และขั้นตอนการใช้ภายหลังจำคุกมาระยะหนึ่ง (Post-Prison) (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิตยา เพชรมณี, 2549) การควบคุมผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นั้นนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมและเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ศาลว่า ผู้ต้องโทษจะไม่ก่อให้เกิดเหตุร้ายขึ้นกฎหมายได้วางกฎเกณฑ์ให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจอย่างเต็มที่เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมกับบุคคลเป็นราย ๆ ไป

4.3 ผลกระทบของสังคมที่มีผลต่อผู้ถูกคุมประพฤติที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้กระทำผิด ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมกระทำผิดซ้ำ นั่นคือ สิ่งที่สังคมปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการติดตรา (Labeling theory) (Schacter, Gilbert & Wegner, 2011; Silberman & Edward, 2012; Giamo, Michael, & Outten, 2012 อ้างใน วัลภา สบายยิ่ง และคณะ, 2559) จากการสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พบว่าผู้กระทำผิด ไม่ถูกสังคมกดดันหากแต่ผู้กระทำผิดมีความรู้สึกกดดันตนเอง เป็นเพราะ โดยพื้นฐานของสังคมไทยที่มีใจดีเมตตา ทำให้ผลกระทบจากสังคมต่อผู้กระทำผิดมีน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ตามทฤษฎี

5. การอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

5.1.1 ประสิทธิภาพของมาตรการการลงโทษระดับกลางโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยที่มีผลต่อปัญหาปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำการลงโทษระดับกลางโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันผู้กระทำผิดมีทางเลือกนอกจากการถูกคุมขัง โดยการร้องขอใช้มาตรการปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้ไม่จำเป็นต้องถูกจำคุก ส่งผลทำให้ทำให้จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำลดลง และนอกจากผู้ต้องขังระหว่างขั้นตอน ใต้สวน-พิจารณาคดี ยังมีในกรณีที่ผู้กระทำผิดทำเรื่องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อศาลในระหว่างการดำเนินคดี หรือ ผู้กระทำผิดศาลมีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ไม่ต้องมีการฝากขังในเรือนจำ จึงไม่มีการบันทึกในสถิติของกรมราชทัณฑ์ ประมาณ 1,000 ราย อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบจำนวนผู้ต้องขังระหว่างขั้นตอน ใต้สวน-พิจารณากับจำนวนร้อยละของผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศแล้ว ผู้ต้องขังระหว่างขั้นตอน ใต้สวน-พิจารณาเป็นเพียงจำนวนร้อยละ 2 ของผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งหมด แต่หากมองในแง่ของการใช้มาตรการเพื่อป้องกันพฤติกรรมการณ์เรียนรู้สังคมในเรือนจำ สอดคล้องกับ ทฤษฎีการลงโทษแบบบรรณาธิปไตย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542, น. 143) ทฤษฎีลงโทษเพื่อยับยั้งอาชญากรรม และ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (พรชัย ชันดี และคณะ, 2543) ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำผิดในระยะยาวในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ดูแลครอบครัวของตน และ เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลไม่ต้องโอบอุ้มค่าใช้จ่ายในการดูแล

5.1.2 มาตรการ นโยบาย การใช้มาตรการลงโทษระดับกลางด้วยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศนั้นให้ความสำคัญคือ กฎหมายสิทธิของผู้กระทำผิด นโยบายการใช้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ ผลกระทบจากการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพราะมนุษย์คนหนึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมจึงมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาจุดที่เหมาะสมต่อสังคมวัฒนธรรมของตนเอง แต่ละประเทศมีมาตรการ นโยบายที่ตนเองให้ความสำคัญที่ต่างกัน และต้องคำนึงทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ สังคมและประชาชน : ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ปลอดภัยจากผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิด:

ได้รับสิทธิตามหลักสากล ได้โอกาสกลับตัว และได้รับโทษอย่างเหมาะสม รัฐบาล : กำหนดกฎหมายนโยบายครอบคลุมรัดกุม ไม่ใช่งบประมาณมากเกินไปและทำให้ประชาชนปลอดภัย ซึ่งปัจจุบันมาตรการลงโทษระดับกลาง โดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ยังมีการใช้งานที่ไม่แพร่หลายทำให้ยังไม่สามารถแก้ปัญหาปริมาณผู้ต้องขังในระดับที่เห็นถึงเปลี่ยนแปลงได้ชัด อาจเป็นเนื่องจาก ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้กระทำความผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากพอ ไม่มีการติดตามภายหลังการถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ มาตรการปัจจุบันยังไม่มีมาตรการคลุมเข้มงวดเพียงพอ

5.1.3 ผลกระทบจากสังคมที่มีผลต่อผู้ถูกคุมประพฤติที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้กระทำความผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ปรากฏว่า สังคมหรือชุมชนรอบตัวผู้กระทำความผิด ไม่ได้มีท่าทีที่ดีกันหรือตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี กลับกัน ครอบครัวและสังคมยังให้กำลังใจ ตักเตือนถึงความผิดที่ผ่านมา คาดว่าเป็นเกิดขึ้นจากโดยพื้นฐานของสังคมไทยมีความเอื้อเฟื้ออาทร มีเมตตา ทำให้ในสังคมกดดันผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ในกรณีกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำความผิดที่ได้ทำการเก็บข้อมูล จะเป็นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดจะเป็นฝ่ายกดดันตนเองมากกว่า เพราะเกรงกลัวการถูกคุมขังเพราะตนเป็นหัวหน้าครอบครัวจำเป็นต้องดูแลครอบครัว กลัวว่าครอบครัวจะลำบาก อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องของแบตเตอรี่ของอุปกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้กระทำความผิดประสบปัญหาแบตเตอรี่ของอุปกรณ์มีความจุต่ำ หรือบางกรณีไม่สามารถชาร์จแบตเตอรี่ได้ หากไม่สามารถชาร์จแบตเตอรี่อาจเกิดเหตุการณ์อุปกรณ์ดับ อุปกรณ์จะทำการแจ้งไปถึงศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ว่าผู้กระทำความผิดได้ละเมิดเงื่อนไขต่อศาล ซึ่งเป็นผลเสียต่อตัวผู้กระทำความผิดเอง

5.1.4 พัฒนามาตรการการลงโทษระดับกลางโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยเมื่อทำการวิเคราะห์และสรุปผลโดยศึกษาเปรียบเทียบจากต่างประเทศที่มีการใช้มาตรการดังกล่าว การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในงานปล่อยตัวชั่วคราวหรือควบคุมความประพฤติเน้นเพียงแค่เวลาไม่นานนักทำให้วัตถุประสงค์หลักของมาตรการดังกล่าวยังไม่บรรลุผล ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และมีแนวทางการพัฒนา ดังต่อไปนี้ ด้านกฎหมาย อาจนำมาสืบศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต อาทิ ประเทศฝรั่งเศส : กฎหมายห้ามไม่ให้ควบคุมตัวบุคคลไม่เกิน 10 ปี ส่วนผู้ต้องหาอายุตั้งแต่ 10-13 ปี จะกักไว้ในสถานีดารวจได้ เพื่อความจำเป็นในการสอบสวน โดยจะได้รับอนุญาตและอยู่ภายใต้การควบคุมของตุลาการ (อุทัย อาทิวะ, 2553) ประเทศอังกฤษ: ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ใช้มาตรการอื่นพร้อมกับจำคุกโดยโทษจำคุกต้องไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ และไม่เกิน 13 สัปดาห์ส่วนคำสั่งนั้นต้องไม่เกิน 26 สัปดาห์ ด้านนโยบาย นโยบายประเทศไทยในปัจจุบันได้ผ่านการศึกษากลุ่มประเทศตัวอย่างที่มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และมีโครงการทดลองใช้งานนำร่องมาระยะหนึ่ง แต่การใช้งานจริงยังคงประสบปัญหาในหลายๆข้อ (สุรินทร์ มากชูจิต, 2555) ได้แก่ ปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ มีแนวทางแก้ไขโดยศึกษามาตรการการใช้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มประเทศตัวอย่าง ประเทศเกาหลีใต้ : ศึกษาตัวอย่างการใช้ระบบฐานข้อมูลผู้กระทำความผิด และระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์การทำงานที่มีการบูรณาการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่ต่อเนื่องและทั่วถึง (รายงานการศึกษาศึกษาเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการคุมประพฤติ, 2558) ปัญหาผู้กระทำความผิดไม่ตระหนักถึงโทษ ด้วยสังคมในประเทศไทย เป็นชุมชนที่เอื้อเฟื้ออาทร แต่ก็อาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่ตระหนักถึงโทษที่ตนเองได้ทำไว้ เมื่อถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อาจมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำก็เป็นได้ ซึ่งปัญหานี้

สามารถประยุกต์นโยบายแบบแผนจากกลุ่มประเทศตัวอย่างมาแก้ไขได้ เช่น ประเทศสวีเดน: ศาลจะมีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด แต่เป็นการ ควบคุมที่มีความเข้มงวด โดยห้ามดื่มสุราหรือยาเสพติดมีการเยี่ยมบ้านโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า กิจกรรมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู และการจำคุกระยะสั้นในเรือนจำ รวมทั้งการบำบัดผู้กระทำความผิดทั้งในเรือนจำและในชุมชนโดยการจัดกิจกรรมในการบำบัดที่มีความเหมาะสม ปัญหาด้านอุปกรณ์ (คุณภาพ จิตสว่าง และ จิตวิทยา เพชรมณี, 2549, น.43) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวที่ใช้ในปัจจุบันมีปัญหาค่อนข้างมาก ได้แก่แบตเตอรี่มีความจุต่ำ และ ปัญหาสายชาร์จชำรุด ไม่สามารถใช้งานได้ ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยการจัดซื้ออุปกรณ์ในรุ่นที่ครอบคลุมหรือพัฒนาตัวอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีความจุแบตเตอรี่ให้มากขึ้น และแก้ไขจุดชาร์จแบตเตอรี่ให้ทนทานยิ่งขึ้น หรือ พัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถตรวจจับชีพจร ตรวจวัดแอลกอฮอล์เพื่องานควบคุมความประพฤติในกรณีเฉพาะ

6. บทสรุป

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการแก้สภาพปัญหาการจัดการปริมาณผู้ต้องขังของประเทศไทย ผลกระทบจากสังคมที่มีผลต่อผู้ถูกคุมประพฤติที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมไทย จากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ ผู้กระทำความผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลลัพธ์ที่ได้จากวิเคราะห์ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยในปัจจุบัน ในเบื้องต้นพบว่ามาตรการดังกล่าวมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาสภาพปัญหาปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ ให้ผู้กระทำความผิดได้รับโอกาสกลับคืนสู่สังคมดูแลครอบครัว อีกทั้งนโยบายการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนหลักประกันเป็นการช่วยลดความเลื่อมล้ำต่อผู้กระทำความผิดที่มีรายได้น้อยไม่ให้ถูกคุมขังเกินกว่าความจำเป็น และ ป้องกันพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้กระทำความผิดจากสังคมในเรือนจำ ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในระยะเวลาไม่ให้เกิดพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำ ด้านความเหมาะสมพบว่ามาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมความประพฤติมีความเหมาะสมกับสังคมของประเทศไทย เนื่องจากโดยพื้นฐานสังคมไทยมีความเมตตาคุณาผลกระทบจากสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่มีการกีดกันหรือรังเกียจ กีดกันมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจากกรณีศึกษาจากกลุ่มประเทศตัวอย่างที่มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เหมือนกัน แต่ด้านความเหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมไทยนั้นยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งในด้านนโยบายที่ยังต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสม ครอบคลุม เข้มงวดมากขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสม และทำให้ตระหนักถึงโทษที่ตนได้ทำ มาตรการยังไม่เป็นที่แพร่หลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีบูรณาการร่วมกันทำให้การใช้งานจริงไม่เกิดประสิทธิภาพได้เต็มที่ ด้านเจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมไปถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานปัจจุบันยังมีปัญหาไม่ตอบสนองต่อการใช้งานเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาสามารถนำกรณีศึกษาในต่างประเทศมาประยุกต์เพื่อพัฒนาให้มาตรการลงโทษระดับกลางโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในงานวิจัยด้านกฎหมาย : ปัจจุบันยังมีการใช้ในบรรทัดฐานเดียวกันทั้งหมด และการที่เพิ่งมีการเริ่มใช้งานมาตรการการใช้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับงานควบคุมความประพฤติจึงกฎหมาย และ พ.ร.บ. ยังมีความหละหลวมในบางมาตรา 1) ควรมีการพิจารณา

กฎหมาย พ.ร.บ. เงื่อนไขที่เข้มงวดหรือเฉพาะในการปล่อยตัวชั่วคราวและควบคุมความประพฤติสำหรับผู้กระทำผิดประเภทอื่นมากขึ้น เช่น กรณีผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชน ผู้กระทำผิดฐานทำร้ายร่างกาย หรือ ผู้กระทำผิดคดีทางเพศ ควรพิจารณา เงื่อนไขที่มีความเข้มงวด ในการขอใช้นโยบายการปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันการพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำที่เห็นผลยิ่งขึ้น 2) ควรพิจารณา หรือ พ.ร.บ. การจับกุมและติดตามตัวผู้กระทำผิดที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขของศาลตามกำหนด หรือ ทำลายอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้ตระหนักถึงโทษหากละเมิดเงื่อนไขที่ตกลงไว้ และเพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนี หรือ การพยายามทำลายอุปกรณ์ ด้านนโยบายและแบบแผน : 1) ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวในประเทศไทยยังไม่มีการทำงานบูรณาการร่วมกันอย่างเท่าที่ควร ซึ่งในต่างประเทศหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ตำรวจ นครบาล ศาล กรมคุมประพฤติ สถานพินิจ ราชทัณฑ์ รวมถึงสังคม มีการบูรณาการทำงานร่วมกัน เพื่อการสอดส่องดูแลความประพฤติอย่างทั่วถึง 2) ควรมีการอบรม กระจายความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในสังคมให้เข้าใจถึงเป้าหมายของนโยบาย ช่วยกันสอดส่องผู้กระทำผิด เข้าใจถึงการให้โอกาสผู้กระทำผิดเพื่อให้ผู้กระทำผิดที่ติดตั้งอุปกรณ์ได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคม และไม่กระทำผิดซ้ำ 3) ควรมีโครงการบำบัดเพื่อผู้กระทำผิด ทั้งผู้กระทำผิดประเภทขอปล่อยตัวชั่วคราว หรือ ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษอยู่ในขั้นตอนฟื้นฟู ให้ตระหนักถึงความผิดที่ได้ก่อ โอกาสที่ได้รับ คำนึงถึงครอบครัวที่ต้องดูแล หรือ บำบัดเพื่อบรรเทาความเครียดที่เกิดจากการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านเทคโนโลยี : 1) ควรมีการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมติดตาม เช่น เพิ่มเทคโนโลยีตรวจวัดแอลกอฮอล์ ระบบตรวจวัดชีพจร หรือ ระบบติดตาม ฐานข้อมูลที่สามารถใช้งานผ่านโทรศัพท์ได้ พัฒนาแบตเตอรี่เพื่อแก้ปัญหาแบตเตอรี่ไม่ทนทาน ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวางแผนในการสัมภาษณ์ผู้กระทำผิด เนื่องจากจำนวนผู้กระทำผิดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้กระทำผิดจะมาติดต่อศาลอาญาก็ต่อเมื่ออุปกรณ์ชำรุดหรือมีคำสั่งให้ติดตั้ง-ถอดอุปกรณ์ ควรวางแผนในการขออนุญาตสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือกลุ่มทดลองให้ชัดเจนเนื่องจากบางหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ใช้เวลาพอสมควร ควรมีการเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นหน่วยงานที่แนะนำ ได้แก่ ศูนย์ควบคุมการปล่อยตัวชั่วคราวศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ศาลอาญา กรมควบคุมความประพฤติ และ กรมพินิจ ควรศึกษาในหัวข้อการทดลองใช้นโยบายอื่นเพื่อเป็นการหาแนวทางพัฒนานโยบาย หรือ การวิจัยข้อมูลแบบเชิงปริมาณเพื่อเป็นการเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนขึ้น

7.กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีทุกประการ เนื่องด้วยกำลังใจจากครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่คอยสนับสนุน และเคารพทุกการตัดสินใจ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ ดร.ศุภกร ปุณณฤทธิ์ รวมไปถึงอาจารย์ทุกท่านจากหลักสูตรอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ที่มอบความรู้ด้านวิชาการให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจาก ศูนย์ควบคุมการปล่อยตัวชั่วคราวศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ ศาลอาญา ที่ให้ความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทุกท่าน ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆ และ นางสาว ศวิดา อูสาหวงค์ ที่คอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ผลักดัน และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกล่าวขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

8.เอกสารอ้างอิง

- ชิดา ธนจิตติวงศ์. (2553). *การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพมหานคร. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย ขันดี และคณะ. (2543). *ทฤษฎีและงานวิจัยอาชญาวิทยา*. กรุงเทพมหานคร:บุ๊คเน็ต.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (ม.ป.ป.). 2546. การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลาง มาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย . กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมคุมประพฤติ. (2558). บทสรุปการศึกษาวิจัย ประจำปี 2558 (รายงานการศึกษาการเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการคุมประพฤติ). กรมคุมประพฤติ.
- สุรินทร์ มากชูจิต. (2555). ระบบปล่อยตัวชั่วคราวผู้ถูกกล่าวหา: ศึกษาหลักการใช้กฎหมาย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนันทพิชัยจิตสว่าง และ จิตติยา เพชรมณี. (2549). โครงการติดตามและประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำผิด. (รายงานผลการวิจัย) . กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). เอกสารการสอนชุดวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พ.ศ. 2561 - 2562. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.correct.go.th/stat102/display/select_date_user.php. [20 มกราคม 2562].
- อุทัย อาทิวะ. เมษายน-มิถุนายน 2553. การควบคุมตัวในกฎหมายฝรั่งเศส (ตอนที่ 1). *วารสารอัยการ*. 23(255). 137.
- วัลภา สบายยิ่งและคณะ. (2559). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต*. นนทบุรี. ภาควิชามนุษยนิเวศวิทยา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Criminal Justice Act. (1991). [Online]. Available from <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/53/contents>. [2561 November 20]